

Om de kwaliteit van de journalistiek

Over de kwaliteit van journalistiek en media viel altijd wel wat te klagen, maar zo hevig als de afgelopen jaren klonk de kritiek zelden. Is het echt zo droevig gesteld met de journalistiek? Of is de kritiek vooral een gevolg van de stormachtige ontwikkelingen in de mediawereld en de samenleving, waaraan de journalistieke beroepsgroep zich met vallen en opstaan aanpast? En is het geklaag te rijmen met de vele voortreffelijke artikelen en reportages die jaarlijks ingezonden en genomineerd worden voor onder meer de [Tegels](#)?

Wie probeert deze vragen te beantwoorden, kan niet om een paar andere vragen heen. Wat is journalistieke kwaliteit? Wat is goede journalistiek? Is er maar één soort kwaliteit en maar één soort goede journalistiek? En wie bepaalt eigenlijk wat kwaliteit heeft?

Omdat de journalistiek in Nederland en het buitenland een buitengewoon roerige en boeiende tijd doormaakt, kan het heel nuttig zijn om je dit soort vragen te stellen. Als het waar is dat een kwalitatief hoogwaardige journalistiek een levensvoorwaarde is voor het publieke debat en het functioneren van de democratie, dan mag de samenleving wel eens weten wat haar kwaliteitsmaatstaven zijn en wat ermee gebeurt nu het mediaveld zo heftig in beweging is.

In *Journalistieke kwaliteit in het crossmediale tijdperk* verkennen we de opvattingen over goede journalistiek in de beroepsgroep, in de communicatiewetenschap en van personen/groepen die nauw bij journalistiek en media zijn betrokken, zoals uitgevers, politici, voorlichters en uiteraard lezers, kijkers en internetgebruikers. We zetten hun opvattingen in het perspectief van ontwikkelingen in samenleving, cultuur, economie en technologie: ontwikkelingen die hun weerslag hebben op de serieuze journalistiek. Ter vergelijking kijken we ook naar het verleden en het buitenland.

De beroepsgroep maakt zich zorgen over de vraag of de journalistieke kwaliteit van print en online nieuwsmedia te handhaven is als mediaorganisaties teruglopende inkomsten compenseren door te bezuinigen op redacties en welk verdienmodel de journalistiek

rendabel houdt in een tijd waarin nieuws dankzij internet gratis wordt weggegeven. Over wát kwaliteit is of zou moeten zijn, is de serieuze journalistiek het in grote lijnen wel eens. Die overeenstemming betreft vooral ambachtelijke regels en eigenschappen die staan voor vakmanschap.

Kijk je nauwkeuriger, dan blijken binnen de journalistiek uiteenlopende opvattingen te bestaan over waarden die aan journalistieke kwaliteit worden verbonden en over het gewicht dat in de praktijk aan die waarden moet worden toegekend. Verschillen die in hoge mate samenhangen met het medium en de markt waarvoor men werkt.

Inmiddels werken nieuwsredacties niet langer voor één medium. Multimedialiteit of crossmedialiteit is de norm, ook in de beroeps- en wetenschappelijke opleidingen. Het onderscheid tussen journalistieke nieuwsproductie en andere mediacontent vervaagt, evenals de scheidslijn tussen nieuwsredacties en anderen: niet-journalistieke afdelingen en medewerkers, een groeiend leger van coproducten en doe-het-zelvers die zich al dan niet journalist noemen.

Welke gevolgen hebben deze verschuivingen voor de kwaliteit?

Het boek is een momentopname. Dat was het in 2008 én bij de tweede druk in 2011. Voorbeelden verouderen snel. Ontwikkelingen die bij het verschijnen van het boek aarzelend op gang waren gekomen, zoals multimedialiteit en crossmedialiteit, zijn in een stroomversnelling geraakt. Voor het journalistieke gebruik van Twitter, Hyves en Facebook geldt hetzelfde. De belangrijkste ontwikkelingen sinds 2008 zijn verwerkt in de tweede druk. De kwaliteitsdiscussie gaat intussen verder, opvattingen verschuiven, media en journalisten komen en gaan. Om bij de tijd te blijven is er deze website.

Op deze website blijven we onderwerpen volgen die in het boek zijn aangezet, voegen er actuele thema's en onderzoeksresultaten aan toe en vullen oudere voorbeelden uit de

journalistiek aan met nieuwe. De site kan ook dienen als platform voor suggesties en debat. Het debat begon al voordat het boek was verschenen, in *De Journalist* 2008, nr. 12.

Besprekingen van het boek verschenen op *De Nieuwe Reporter* en in het *Tijdschrift voor Communicatiewetenschap*. Ze zijn ook op deze site te vinden. Suggesties van de besprekers zijn eveneens verwerkt in de tweede druk.

Ten slotte zijn links geplaatst naar sites die interessant zijn voor de verdere discussie over de kwaliteit van de journalistiek.

Kees Buijs, juni 2011